

Nr 43.

Av herr **Lithander**, *angående utredning om framställning av torvpulver.*

Då urtima riksdagen på grund av Kungl. Maj:ts proposition beviljade fem miljoner kronor till torvbrikettfabrikation, skedde det i avsikt att främja det permanenta utnyttjandet av vårt lands stora torvtillgångar men också och just nu för att under befarad bränslebrist öka tillgången på inhemskt bränsle. Läget var sådant, att den senare uppgiften måste träda i förgrunden. Detta gjorde, att det framlagda förslaget godkändes, oaktat de myndigheter, som haft med förslaget att göra, uttalat tvivel på tillverkningens ekonomiska hållbarhet under normala förhållanden.

Kommerskollegium ansåg därför »en närmare utredning av frågan» erforderlig, innan ärendet slutbehandlades, och första särskilda utskottet, som tillstyrkte förslaget, fäste därvid det villkoret, att »de utarbetade planerna alltjämt böra betraktas som preliminära och i behov av ytterligare omprövning». I anslutning till departementschefens uttalande framhöll utskottet, att »överhuvud ej större del av anslaget bör tagas i användning, än som är nödvändigt med tagen hänsyn till bästa ekonomiska betingelsen för den framtida fabrikationen».

Dessa synpunkter och förutsättningar godkändes av riksdagen.

Här föreligger sålunda en avsikt att redan från början sörja för att tillverkningen blir ekonomisk även under normala förhållanden — en strävan, som bör genomföras med de medel, som redan blivit beviljade.

Departementschefen yttrade också under diskussionen i andra kammaren, att genom förslagets antagande »inga hinder läggas i vägen för att pröva även andra metoder än dem, som här närmast avsetts och förordats».

Utskottet har också tänkt på modifikationer i förslaget nämligen att tillverka torvpulver i stället för briketter. Denna tanke fullföljdes ej, emedan utskottet mottagit upplysningar om torvpulvret, vilka framkallade betänkligheter.

Nu är det ju så, att torvpulvret är en produkt, som under omfattande undersökningar och arbete inom torvområdet framexperimenterats, och därvid har åstadkommit ett bränsle, som visat sig vara synnerligen effektivt och användbart för många ändamål. Så har det som ångpannebränsle visat sig äga ett praktiskt bränslevärde, som är omkring 20 % högre än torvbriketter, framställda av samma torvämne, men betydligt billigare i tillverkning.

Under sådana förhållanden synes det lämpligt att realisera den av utskottet framkastade tanken att redan från början göra försök ävenledes med

framställning av torvpulvret för att i alla avseenden kunna jämföra briketterna med detsamma. Det anses möjligt att använda även frästorven som utgångsprodukt för det högförädlade torvpulvret.

Då torvpulvret är ett resultat av bl. a. disponenten Herman Ekelunds, Nockeby, mångåriga arbete synes mig ävenledes hans metod böra bliva föremål för undersökning.

Under åberopande av det nu anförda ber jag få hemställa,

att riksdagen må besluta, att den förut anbefallda omprövningen av planerna för den nya torvbrikettanläggningen även skall inriktas på framställning av den torvprodukt, som givits namnet torvpulver.

Stockholm den 20 januari 1940.

Edvard Lithander.